

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

9 Non benè sejuncta connubia prisca reformes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

nam generationem in matrimonio sunt inventi, si nescientes fuerint, & jam multa curricula annorum sunt revo-
luta. Ita ut filios habeant, in sexto qui inventi sunt, aut
fuerit de quinto, huiusmodi non separantur, donec nos
Dominus permittente, ore ad os loquamur. Hoc autem
dico secundum indulgentiam, non secundum imperium.
Qui vero de his duobus gradibus novas contraxisse nu-
ptias videtur, id est, infra anni coronam, modis omni-
bus separantur. De cætero vero generaliter per omnem
propagationem flammæ percurramentaliter fidentur, ut nul-
lus videtur deinceps tale scelus perpetrare: & qui fecerit,
sua sententia ditionis misericordia acrioribus puniti ul-
tius puniuntur. Hi vero, qui propinquas sanguinis
vinculo in matrimonio sibi sociaverunt, sicut jamdu-
m vobis scriptum, qui eodem gradu inventi sunt, se-
parantur: aut suspendantur eorum causa, usque dum nos
solummodo Dominum auxiliante conveniamus. Idem. ¶ De i-
bis, qui post mortuos uxores, secundas nuptias contrahe-
verunt, iuste, & honeste, & rationabiliter prope-
niam de eorum consanguineis usque ad quartum gra-
dum prolegit abstinere. Hoc nos secundum indul-
gentiam sanctæ matris ecclesiæ mitius prelibavimus. Cæ-
terum ista: matrimonium legum censuram dignis coerci-
tionibus, gravibusque discipline inventionibus a hæc o-
mnis mala & illicita modis omnibus rescandunt, ut in
tam deinceps tempore cuncta quiescant.

¶ De his, qui in Polygamia hoc verba sunt ex eodem Gre-
gorio, si habentur coniuncti cum c. de officio supra q. 2. & 3. &
¶ In quibusdam capitulis de gradibus.

¶ In quibusdam capitulis de partu incestuorum est in novella 12.
de heredi. & in Capitulo 17. c. 432. & 433. & in adjectis, cap. 124.
& 125.

C. II. ¶ In quarto & quinto gradu qui con-
iuncti fuerint fuerint, separantur.

Idem felix Messana civitatis Episcopus.

Hæc Galabrie præcavenda sancimus, ne quis si-
militer propinquas sanguinis sui, usquequo affini-
tatis inveniatur generis successione cognoscatur, ma-
trimonium sit desideret copulare: sed i sicut à majori-
bus nobis definitum est, ita modis omnibus observetur:
quoniam illud ad septennium numerum parentela, nul-
la unquam copulam contrahere licentiam damus, his vi-
delicet, qui ex parte & matre consanguinitatis parentela
descendunt. Qui autem, & quæ in quarto, vel in quinto
gradu coniuncti inventi fuerint, separantur: quoniam
scriptum est: [Omnia homo ad proximitatem sanguinis sui
non accedet, ut revelet turpitudinem ejus.] & iterum: [A-
nia, quæ fecerit quipiam ex istis, peribit de medio populi sui.] Sane quibus à coniunctio interdicitur illicita,
habebunt inveniendi coniugii libertatem.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

¶ In eodem termino usque ad mortem alterius eorum, con-
iuncti non separantur.

QVÆSTIO IX.

Vnde queritur, si ecclesia fraude testium, aut ignoran-
tia eorum, decepta aliqui separaverit, qui post sepa-
rationem alia coniugia contraxerunt, si postea depro-
bensa fuerit calliditas, vel falsa opinio testium, an priora coniugia
sint redintegrandæ. Quod fieri non posse argumentum est auctorita-
te probatur. Sententia namque, nisi per appellationem infra termi-
num lege constitutum relevata fuerit, irrevocabile velur obtinebit.
Hinc etiam B. Gregorius scribit, dicens.

C. I. ¶ Que rationabiliter dicitur sunt, mu-
tari non expedit.

Omnia a modis ecclesiasticæ discipline vel mo-
derationi conveniens est, ut quæ rationabiliter ordi-
nata fuerint, vel decisa, nulla in posterum debeant refraga-
tione turbari.

¶ In vulgatis Gratiani codicibus tribuebat B. Augustino.
Rescriptum est B. Gregorio ex aliquo vetustis exemplaribus &
Anselmo. At supra 27. quæst. 2. c. ecclesiastica, hoc idem citatur
ex Gregorio, apud quem legitur estiam pene verbis, lib. 7. dist. 2.
epist. 60.

a Cap. 17. c. 432. & in adjectis, c. 129. Anselm. l. 11. c. 9. Bur. l. 7. c. 3.
Ivo p. 9. c. 41. b. Math. 11. c. 6. fortasse operario, & 63. g. a.
ecclesiastica, Anselm. l. 11. c. 9.

Gregorius a quartis Theodosium, quem Eugenius antecessor eius Presbyterii honore privaverat, ecclesie Siquanae consecravit Episcopum. Leonius, dum eius Presbyter, deponitus fuit: sed postea in Antiochia Patarcha fuit. Milennus b Episcopus a Felice Papa damnatum Gelasius successit eius & communioni reddidit, & deinde restituit fuit.

¶ *De istis ordinibus mutatis habetur supra diff. 30. c. 1. de Synod. & de Synod. 4. de Synod. Episcopus. Et copul hoc in par. 4. de Synod. Gratianus exemplaribus ponitur ante cap. grave. sine ratione Pado.*

C. IX.

¶ *Quæstio Romana sedis in melius commutari valet, sic de quibus ecclesiis servatis, cum per subreptionem data cognoscitur, nonnulliter revocari potest.*

QVÆSTIO X.

De ea verò, que ad secundas nuptias transit, utrum in talibus affinitate conjugum prioris vari remaneat, an solummodo in solum suscepta conjugum prioris vari remaneat, merito queritur.

C. I. ¶ Affinitas in superstitie non deletur.

De his scribit Gregorius Papa Viterbo Cardinale in Episcopo.

¶ *Parentis e vestre studiosa sagacitati, frater amantissimus, quæ deo, refero grates. Quoniam quæstioni, que movisti, incudem me reddidisti. Vnde placide ad te respondendo. Sedem Apostolicam consulere, ut scirem, si mulier copula nuptiali extraneo viro conjuncta, cognationi eius pertinet, si eo defuncto cognatio maneat, vel si sub altero viro cognationis vocabula dissolvatur, vel si suscepta soboles possint legitime ad prioris cognationis transire copulam. Est enim verbum Domini validum, & forte, est durabile, est immutabile, est perseverabile, non momentaneum, non transitorium. Atque per se ipsa veritas, quæ Deus est, & verbum Dei, quod cum eo terra transibunt, verba autem mea non transibunt. Antequam Deus in carne inter homines appareret, no insperante dixit Adam: [Quamobrem e relinquit homo patrem suum, & matrem, & adheret uxori suæ, & erunt duo in carne una.] cui no contradixit Dominus. Deinde curveritis oritur de terra inter terram, & vitulos f in humanitate appareret, interrogatus est si licitum esset homini uxorem relinquere. Quod prohibens dicitur venari: nisi forte fornicatio excluderet maritalem copulam. Vnde protulit statim in medium eandem ipsam sententiam, quam ante secula manens cum Patre verbum insperaverat. Adhuc ipse confirmans, quod ipse homo primus protulit. [Quamobrem relinquet homo patrem suum, & matrem, & adheret uxori suæ, & erunt duo in carne una.] Si una caro sunt, quomodo potest aliquis eorum propter conjugium pertinere uni, nisi pertinet alteri? Hoc nimis posse fieri credendum est. Porro b uno defuncto, si superstitie affinitas non deletur: nec alia copula conjugali effinitatem prioris copulæ solvere potest. Sed potest vari transire consortium: pro eo, quod verbum Domini validum est, & forte: & ut inquis dixit Proterius: [Verbum Domini manet & in æternum.] Et aliam Proprietatem: [Quoniam ipse dixit, & facta sunt, ipse mandavit, & creata sunt: statuta in æternum, &*

in seculum seculi: præceptum posuit, & non prateribit.) Nam potest per verbum suum, atque præceptum efficere Deus duos carnes unam, id est, masculum & feminam: qui innumeram multitudinem utriusque sexus non desinit fecum facere unum, sicut per se veritas dixit. [Non pro his tantum rogo, sed etiam pro eis, qui credituri sunt Pater in me, & ego in te, ut ipsi in nobis unum sint.] Si quis ergo temerario & sacrilego ausu in defuncto quærit propinquitatem extinguere, vel sub altero affirmatis vocabulo dissipare, vel susceptam sobolem alterius copulæ propinquitati prioris credit legitime sociari, hic negat Dei verbum validum esse, & forte: & qui tam facile, & tam velociter querit dissolvere, hic non credit verbum Dei in æternum permanere. Confice terram ex quatuor locis magna intercapidine a se distantibus: & confectam, & conglutinam sive cujuscunque figuræ, vel immensitatis corpus volueris; numquid erit humanum ingenium, quod ipsas quatuor partes ab invicem valeat segregare, ut unaquæque per se possit agnoscere? Sic a quatuor avis duo coniciuntur in unum: & de duobus fit una concretio. Hanc similitudinem de quatuor elementis, unde concretus est homo, colligere potes; si eorum unamquamque speciem, que in multis divisionibus partita est, per discretas inter se partes assignaveris. Fit idem in metallis: hoc etiam in liquoribus: probat etiam in coloribus pictor, qui sequitur arte naturam, colores admiscendo, ex visibilibus fucis corpora fingens.

¶ *¶ Admiscendo] In Polycarpo, & apud Anselmum, unde præcedentia verba sunt respicienda, hoc loco se legitur, fucis miscendo colores, ex invisibilibus corpora fingens. Sed ne Domini constituto, &c. multa enim apud ipsos sequuntur.*

C. II. ¶ Soboles ex secundis nuptiis genitæ, conjugum prioris vari copulari non debet.

Item Innocentius Papa.
Si enim patruus, vel avunculus uxoratus obierit, & illi virum alium postea duxerit, & filios, filiasve ex illis genuerit, cum his omnibus modis commiserit prohibemus: quia vir & mulier una caro sunt.

C. III. ¶ De eodem.
Item ex Romana synodo.

Si qua mulier ad secundas nuptias transierit, & ex eis sobolem genuerit, nullo modo potest ad consortium cognationis viri prioris pertingere.

C. IV. ¶ De eodem.
Item Hyginus Papa.

Si a qua mulier transierit ad secundas nuptias, & ex eis prolem habuerit, ipsa proles non potest se copulare cognationi prioris viri usque ad quartam generationem.

C. V. ¶ De eodem.
Unde Innocentius Papa.

Si qua mulier ad secundas transierit nuptias, & filios & filias apud secundum maritum genuerit, debere eas nepotibus prioris mariti conjugii, sancta Romana synodus prorsus inhiibuit.

CAUSA XXXVI.

Nillam eujusquam ignorante patre quidam moneribus dicitur, & ad convivium invitatus: finito convivio, juvenis virginem oppressit. Quo percipio a parentibus juvenem traditur puella, ac more nubentium a juvene datur, & publice in uxorem ducitur.

1. Queritur primo, an ille raptum admiserit.
2. Secundo an rapti nubere possit, patre assensum præstante.

a. Sent. 4. diff. 41.

¶ *diff. 30. de Synod. & de Synod. 4. de Synod. Episcopus. Et copul hoc in par. 4. de Synod. Gratianus exemplaribus ponitur ante cap. grave. sine ratione Pado.*